

מרים הנדלמן:

„בשנת 1982 בלבד נעלמו 3628 איש ואשה!“

בשבוע שעבר קמה בארץ אגודה לאיתור נעדרים. את יו"ר האגודה, מרים הנדלמן, ראיתי בהצגת הבכורה של הסרט „רחל לינדסי נעדרת“, ששם נשאה דברים. שאלתי את מרים אם הבעיה הפכה למגיפה גם בארץ וכבר צריך להקים אגודה.

אני לא יודעת איזה מיספר הופך להיות מגיפה. מאז קום המדינה יש בארץ 150 נעדרים, שערך היום לא מצאו אותם ולא את גופותיהם. מובן שהמיספר הוא גדול בהרבה יותר, אם לוקחים בחשבון את אלה שנמצאו אחר-כך מתים.

● **מתי בן-אדם ישיא מביתו הופך להיות נעדר?**
אדם הופך להיות נעדר כשהמישפחה שלו פונה למישטרה והמישטרה מתחילה לפעול. המישטרה לא פועלת לפני תום 24 שעות משעת היעלמו. לגבי ילדים קטנים הזמן יותר קצר.

● **כמה נעדרים יש בשנה אחת בארץ?**
בשנת 1982 נעלמו 3,628 איש. מתוכם 900 ילדים צעירים. רובם נמצאו יותר מאוחר כריאים ושלמים. חלק מהם נמצאו מתים ואחרים לא נמצאו כלל.

● **מה התפקיד של האגודה שלכם בעניין. אתם במקום מישטרה?**

בהחלט לא. המישטרה מחפשת את הנעדרים בחוץ ואנחנו נותנים סיוע למישפחות, שאגב, עובדות סבל בלי-יתואר. אנחנו נותנים להם סיוע פסיכולוגי, סיוע בסידורים שונים, אנחנו מתחקרים אותם וכו'. לפעמים, יכולים לעזור למישטרה. היו מיקרים עצובים, שבהם נתנו טיפול למישפחה אחרי גילוי הגופה של הנעדר.

● **האם יש אנשים המועדים להיעלמויות?**
זה יכול לקרות, כמובן, לכל מישפחה, אבל במישפחות שבהם היחסים בין ההורים והילדים לא טובים יש סיכויים רבים יותר להיעלמויות של ילדים. היינו רוצים להגיע למישפחות כאלה לפני היעלמות, אבל אנחנו רק בתחילת הדרך.

● **מי עומד מאחוריכם?**
הבעיה היא שאף גוף לא עומד מאחורינו. פנינו למישרד הפנים, למישרד-הרווחה, למישרד-המישפטים ולעוד מישרדים וביקשנו שיתנו חסות לנושא. כולם אמרו „יופי, יופי“, אבל אף אחד לא עזר ממש. זו גם הסיבה שאני מתאיינת ולמעשה מבקשת את עזרת הציבור במתן חסות וככל עזרה אחרת. בטופו של רבר, אף אחד לא מחוסן מטרגרדיה כזאת במישפחתו.

● **אם מישהו מוכן להירתם לעניין, לאן עליו לסנות?**
שיפנו אלי. מרים הנדלמן, טלפון 03-582206. ואני מודה לכולם מראש, בשמי ובשם מישפחות הנעדרים שימו והקימו את האגודה.

חיים מלמד:

„הצדק אולי נעשה, אבל הוא לא נראה!“

אחרי פירסום תוצאות הבחירות, מחפשים את האשמים. כמובן. אוהדי המערך המאוכזבים מאשימים זה את זה, מאשימים את נבון, שלא הסכים להתמודד ומאשימים את פרס, שלא הסכים לפרוש וכמובן, מאשימים את חברת הפירסום שלא פירסמה את הנהגת המערך יותר טוב. בבית-הספר לפירסום ולשיווק של קבוצת „אריאל“ לומדים, לפחות באופן תיאורטי, איך יש לשווק ולפרסם פוליטיקאים. פניתי אל חיים מלמד, מנהל בית-הספר הזה, ושאלתי אותו מה לא נעשה שאפשר היה לעשות. או איפה נכשלו.

האמת היא שצריך היה להפעיל יותר כלים שיווקיים, כדי לפלח את השוק של הבוחרים לפלחים השונים ולעבוד על כל פלח לחוד.

● **תוכל לתרגם את זה לעברית, בבקשה?**
קהל המטרה היה כלל הבוחרים הישראלים. אבל הקהל היה מורכב מפלחים שונים, למשל רתיים, יוצאי אשכנז, יוצאי מזרח וכו'. לא צריך לדבר בבת אחת לכלל קהל-המטרה, אלא לדבר אל כל פלח בשפה שלו. לדעתי, המערך פיספס כאסטרטגיה השיווקית-פירסומית שלו, בכך שאת עיקר הרגש הוא שם בהנמקה רציונאלית, שבמילא הוא היה חזק בה, ופחות מדי הוא לקח בחשבון את הבניפיט האמוצינאלי עבור הבוחר. הטעות הזאת בולטת על הרקע הזה שהמערך, למעשה, פנה אל הקולות הצפים שרווקא הם זקוקים יותר להרגשת הצד האמוצינאלי.

● **איך עושים את זה?**
כמו שעשה הליכוד. הם עברו על חדר משלטון המערך.

● **אתה לא חושב שיש הברל בין קהל-היעד של המערך ובין קהל-היעד של הליכוד, לפחות כגושים. ואולי לא אותם הרברים משפיעים עליהם?**
אני מסכים שיש הברל בין שני הגושים, אבל גם המערך וגם הליכוד לא פנו אל אלה שהקולות שלהם מוכטחים, אלא רווקא אל הקולות הצפים.

● **איזה עוד טעויות נעשו?**
אני חושב שנעשה שימוש מופרז מאוד בטלוויזיה. כאן, למעשה, היתה הפאשלה הגדולה. לא כל מה שטוב לאמריקה טוב גם כאן. הטלוויזיה היא גדולה, מאיימת ולא אישית. ואנחנו, כאן, נשארנו באיזשהו מקום מעדיפים את המכולת הקטנה והאישית על הסופרמרקט האמריקאי. הטלוויזיה מדברת אל כולם ולא לפלחים, פלחים של האוכלוסיה ולפי רעתי זה לא מתאים.

● **מה לגבי שיווקם של אישים. איך פירסמו את פרס, לדעתך?**
לא טוב. אני הייתי מבליט במיוחד את השגיו בעבר ובהתייחסות לעתיד, הייתי מבליט את היכולת שלו להתאים את עצמו לצרכים השונים בחברה. את התעלותו מעל הספר של רבין, את הנכונות שלו ללכת שוב לבית-שמש, אחרי ניסיון העבר, ועוד דברים שהיו מראים אותו באור אחר. יש לי הרגשה שהצדק נעשה, אבל לא נראה.

נעמי רדקו:

„מה יכולתי לעשות, מלבד להיות המומה?“

אומרים על מערכת-הבחירות האחרונה, שהיתה הוגנת ונקייה ובלתי-אלימה. שלא הלכו מכות בכיכרות ולא עשו תנועות מזרחיות לשמעון פרס. אבל לפי דעתם של כמה ממכריי לא נעדרה האלימות גם הפעם. רק שהיא הופעלה נגד אזרחים בודדים. לחברה אחת של הורידו את הסטיקר של המערך מהמכונית ובאותה הזדמנות גם קרעו לה (בסכין, כנראה) את צמיגי המכונית. גם נעמי רדק צוחקת בעצב כשאומרים לה שלא היתה אלימות הפעם. נעמי מספרת:

נכנסתי למכונית שלי והתחלתי לנסוע. תוך כדי נסיעה ראיתי שמישהו שם לי סטיקר של הליכוד על השמשה. כרמזור הראשון הוצאתי את הירד וניסיתי להוריד את הסטיקר. על ידי כרמזור עמד אוטו ובתוכו שלושה בחורים שנראו רווקא נחמדים. אחר מהם שאל אותי למה אני מנסה להוריד את הליכוד ועניתי לו שזה בגלל שאני לא אוהבת ליכוד. הוא שאל אותי אם אני רוצה מכות. חשבתי שהוא צוחק וחייכתי אליו, תוך כדי קימוט הנייר שהצלחתי להוריד מהשמשה. באותו רגע הוא יצא מהמכונית, התקרב אלי, שכר את האנטנה של המכונית לשניים וזרק אותה לריצפה.

● **מה עשית?**
מה יכולתי לעשות? עד שהבנתי מה קורה, הוא כבר נסע משם והשאיר אותי המומה.

● **כמה עלה לך לתקן את האנטנה?**
עוד לא עשיתי את זה. כדאי שיישאר סמל למערכת-בחירות בלתי-אלימה.